

Høring - forslag til endringer i straffeloven §319 og §282

7.1 Plikt for dommeren til å vurdere kontaktforbud

Det er særlig bedt om tilbakemelding på forslagene knyttet til kontaktforbud, herunder praktiske forhold der det ilegges elektronisk kontroll, problemstillinger knyttet til ny bolig dersom den kontaktforbudet gjelder må flytte ut av egen bolig, og for hvilke lovbrudd kontaktforbudet skal kunne ilegges for.

Tema

i. Kontaktforbudet generelt

- a) Det er etter vår oppfatning et godt lovforslag å gi dommerne en plikt til å vurdere kontaktforbud i straffesaker hvor noen domfelles for vold og overgrep mot barn. Lovendringen er viktig for å styrke barns rettssikkerhet da vår erfaring er at spørsmålet om å ilegge kontaktforbud, i alt for liten grad er tema i retten. Dette kan skyldes at partene gjerne allerede har et besøksforbud ilagt av politiet, noe som også ofte forlenges etter at sakene er rettskraftige. Både av hensyn til effektivitet og rettsikkerhet for samtlige parter mener vi at retten i større grad bør ta stilling til en mer langvarig innskrenkning i en persons alminnelige bevegelses- eller handlefrihet, mens besøksforbud fortsetter å være politiets virkemiddel under etterforskningen.

Imidlertid vil det være helt nødvendig at det er påtalemyndigheten som tar initiativ og forbereder de sakene hvor det i tillegg til kontaktforbud også bes om elektronisk kontroll av hensyn til nødvendige forberedelser i samarbeid med politiets IKT tjenester (PIT) herunder forbudssonens omfang og gjennomføring av egnethetsvurdering.

ii. Praktiske forhold der elektronisk kontakt ilegges

- a) Det er etter vår oppfatning viktig at det i endringene i straffeloven gis en veiledning for hvordan forbudssonen skal utformes da dette har vist seg å by på en del praktiske utfordringer i retten. Retten avkorter i flere dommer sonens omfang selv om politiet har utarbeidet en gitt sone av hensyn til blant annet politiets responstid og GPS samt GSM signal.
- b) Erfaringer fra sak i Oslo viser flere praktiske utfordringer. Retten mente at politiet sitt forslag til forbudssone var uforholdsmessig omfattende, og besluttet å avgrense forbudssonen betydelig. Grense til forbudssonen i øst ble lagt ved Akerselva. Etter forsøk på å innkvartere domfelte ved 5 ulike bopeler ble det til slutt en enighet med ham og en huseier om leie av en bolig som ligger omtrent 3000 meter utenfor forbudssonen. Den tekniske løsningen har krevd mye batteri og hyppig ladning grunnet nærhet til forbudssonen. Gjentatte ganger har fotlenken vist manglende GSM/GPS-signaler ved opphold i egen bolig og i butikker i nærområdet. Dette har vært svært brysomt for domfelte og begrenset hans bevegelsesfrihet ytterligere. Politiet i Oslo har hatt betydelige utfordringer med falske og reelle alarmer. Kontaktforbudet med elektronisk kontroll ble iverksatt 13. mai 2016, og per 14.november 2016 har politiets systemer registrert 77 operasjonslogger, herunder 14 politiutrykninger og omfattende ressursbruk hos operasjonssentralen. Alarmene skyldes manglende signaler og manglende ladning.

- c) Kravet om at trusselutøver skal være egnet til å gjennomføre kontaktforbud med elektronisk kontroll bør lovfestes i straffeloven § 57. Det bør tydelig fremgå hva en slik vurdering skal inneholde og hvem som skal gjennomføre denne vurderingen. Det anbefales en vurdering av helsepersonell hva gjelder somatisk og psykisk helse, herunder vurdering av evne. Bakgrunnen for at dette bør tydeliggjøres er at det ellers blir uklart i retten hva som er vurderingstema. Er det for eksempel nok at vedkommende kan lade sin egen mobiltelefon, er man da også egnet til å gjennomføre elektronisk kontroll?

iii. Problemstillinger ved ny bolig

- a) Forbudssonen vil være et geografisk område som retten bestemmer skal være en trygg sone for den trusselutsatte, hvor domfelte forbys å oppholde seg. Hvis domfelte bor innenfor dette området, vil vedkommende måtte flytte. Domfelte må bosette seg utenfor forbudssonen, og man bør tilstrebe at boligen er lokalisert i tilstrekkelig avstand fra forbudssonen. Domfelte som har elektronisk kontroll i Oslo bor 3000 meter fra forbudssonen, og opplever utfordringer knyttet til boligens nærhet til sonen. Fotlenken vil bruke mer batteri desto nærmere forbudssonen den er, og domfelte vil måtte lade oftere. Det er også nødvendig å sikre at boligen er av en slik konstruksjon at den gir gode GPS/GSM-signaler. Opphold i kjeller eller bygninger av mur kan føre til dårlige eller manglende signaler. Det bes på denne bakgrunn vurdert om det skal innføres et krav til hvor nært forbudssonen man kan bosette seg, også av hensyn til at GPS/GSM-signaler aldri vil vise helt nøyaktig hvor en person befinner seg. Utfordringene som vi da møter er gjentatte falske alarmer fordi vi ikke kan utelukke at trusselutøver beveger seg innenfor sonen.

iv. Hvilke lovbrudd bør ordningen gjelde for

- a) Av hensyn til barns rettssikkerhet, foreslås at rettens plikt til å vurdere om kontaktforbud skal ilegges, omfatter flere lovbestemmelser enn de foreslåtte i pkt 7.3.

I mange saker hvor for eksempel regime i §282/283 ikke bevises men domfellelsen for eksempel gjelder enkeltovertridelser av vold og/eller trusler, er det av like stor betydning for de barna som rammes å få vurdert denne beskyttelsen av retten. Det foreslås at retten også gis plikt til å vurdere kontaktforbud i saker som gjelder straffeloven §§ 263/264, 271/272/273/274, 266a, 252, 253, 255, 256, og 261.